

VLADIMIR HABJAN

Čim več v hribe in bodite boljši ljudje

O alpinizmu, planinskih člankih in knjigah, gorskem reševanju in ocenah, da je med gorskimi reševalci največ psihopatov, z vsestranskim gornikom in piscem Vladimirjem Habjanom

Franja Žišt

Vladimir Habjan že četrto stotletja ureja **Planinski vestnik**, ki bo te dni praznoval visok jubilej. Je tudi urednik Planinske založbe ter avtor, soavtor in urednik številnih vodnikov, priročnikov in planinskega leposlovja. Sociolog po izobrazbi, ki je večino časa delal kot novinar, letos pripravljata štiri nove knjige. Knjiga **Moj stranške veverice** je že ugledala luč sveta, naslednja bo potopis iz Karnijskih Alp. Ker je Habjan tudi gorski reševalec, pozna tudi to plat gorskega sveta. Z vsestranskim gornikom smo pogledali v zgodovino in v aktualno dogajanje v gorah in družbi.

Bliža se 8. februar, slovenski kulturni praznik. Pred 130 leti je na ta dan izšel prvi Planinski vestnik. V kakšnih okoliščinah je nastal?

"V času Avstro-Ogrske, v zelo drugačnih razmerah. Dve leti pred prvo številko je bilo ustanovljeno Slovensko planinsko društvo, današnja **Planinska zveza Slovenije (PZS)**. To so bili začetki organiziranega planinstva, čeprav so bili poskusi tudi že prej. Vodstvo planinske organizacije je želelo svoje glasilo, s katerim bi obveščali, izobraževali svoje članstvo. Slovenci smo živeli v avstrijski polovici monarhije, kjer sta bila prevladujoča nemška kultura in jezik, po hribih pa so bile večinoma nemške kočice in poti. To je bila predvsem posledica dejstva, da so se Nemci na Kranjskem planinsko organizirali dvajset let pred nami. Obdobje do prve svetovne vojne je bilo kar neprijetno, naši ljudje so poskušali naše hribe ohraniti slovenske, tu živeči Nemci in nemško opredeljeni domačini pa so jih želeli turistično približati predvsem nemško govorečim obiskovalcem gora. S prvo svetovno vojno so se zadeve tozadevno izboljšale, ampak je po vojni zaradi krivične rapalske meje pol Julijskih Alp prišlo pod Italijo, kar je bil spet problem. **Planin-**

ski vestnik je preživel vsa ta težka obdobja in mislim, da je njegova narodno zavedna vloga pozneje izzvenela, izgubila pomen. Po drugi svetovni vojni je imel **Planinski vestnik** druge cilje kot na začetku."

Planinski vestnik je najstarejša revija pri nas, ki še izhaja. Je bil njegov izid v vsem tem času kdaj pod vprašajem?

"Teh 130 let je bilo kar turbulentnih. Do prve svetovne vojne so to bili zveščiči, skromna revija, cel letnik je obsegal toliko, kot zdaj obsega ena številka. Šest let med prvo svetovno vojno ni izhajal, potem je bil spet večji zagon. Med prvo in drugo svetovno vojno, ko ga je v tridesetih letih prevzel Turistovski klub Skala, je postal Vestnik zelo bogat, tako slikovno kot z dobrimi članki, **alpinizmom**, predstavivijo novih območij. Med drugo svetovno vojno je Vestnik presenetljivo še vedno izhajal, sicer so bile številke zelo omejene, v enem letniku samo par številke, ampak je izhajal. Po drugi svetovni vojni med letoma 1950 in 1980 je sledilo obdobje urednikovanja Tineta Orla. Takrat je **Planinski vestnik** postal bogata revija, z veliko rubrikami, z dobrimi, obsežnimi članki. Je pa bila revija vseskozi finančno ogrožena. Lahko bi kdaj prišlo do tega, da ne bi bilo dovolj sredstev, ampak nekdanji predsednik **PZS** Miha Potočnik je enkrat dejal, da bo **Planinski vestnik** 'zadnja stvar, ki bo šla od hiše'. Največje težave so bile torej vedno finančne – drag tisk in premalo naročnikov –, ampak se je nekako izmuznil skoznje. V 90-ih letih je **Planinski vestnik** prišel v obdobje recesije, ni se posodabljal, kar smo z urednikovanjem leta 2001 intenzivno pospešili, revijo vsebinsko in oblikovno izboljšali. Vestnik je šele leta 2000 prešel na barvni tisk, potem smo naredili kar en horuk z več oblikovnimi in vsebinskimi prenovami, s povečanjem formata leta 2010. Zdaj gremo naprej z elektronsko revijo. Poskuša-

mo slediti sodobnim trendom, časi so pa zahtevni, hudo konkurenco imamo v videu, družabnih omrežjih ... Vseeno nam uspeva."

Kdo so vaši bralci - starejši, mlajši, gorniki, ljubitelji gora?

"**Planinski vestnik** je tip družinske revije. Ko pride v hišo, jo prelista štiričlanska družina, potem pridejo sosede, prijatelji in gre iz roke v roko. Število naročnikov lahko zato pomnožimo. Večinoma to ni revija, ki bi jo prebral in dal v koš, kot recimo dnevne časopise. Revije ostajajo, ljudje jih tudi vežejo. Glede na današnjo situacijo, ko mladi na zelo malo bere, bolj drsi po ekranih, mladi niso naši večinski bralci. Njih poskušamo privabljeti z elektronsko revijo in branjem na telefonu, bomo videli, kako bo šlo. Naša kupna baza sta srednja in starejša generacija. Kot zanimivost, včasih je bilo največ odpovedi, ker so šli ljudje v pokoj in niso imeli več toliko dohodkov. Zadnja leta se je ta trend obrnil in večinski razlog za odpovedi je, da ljudje nimajo časa. Enostavno ne utegnejo brati, toliko so zasedeni. Tudi zaradi tega poskušamo oblikovati revijo tako, da ni toliko besedila, da je več grafičnih elementov, da so večje fotografije, da ljudi bolj pritegne k branju."

Že pred časom ste dejali, da je upad števila naročnikov Planinskega vestnika bistveno manjši kot pri osrednjih časopisih in revijah. Čemu to pripisujete?

"Eden od razlogov je najbrž, da je planinstvo stvar zvestobe. Imamo bazo ljudi, ki s tem, ko berejo **Planinski vestnik**, podpirajo planinsko organizacijo. Poleg tega revija nikoli ni bila komercialna, če bi bili na trgu, odvisni od tega, ali bomo preživeli ali ne, je vprašanje, če bi sploh preživeli vsa ta obdobja. Mislim, da se moramo zahvaliti temu, da so naša zvesta baza ljudje, ki imajo radi hribe, ki imajo radi planinsko organizacijo. Dobra tretjina naših kupcev ni članov **PZS**, zato je naša ciljna publika širša in ne delamo revije le za naše člane, pač pa za vse, ki jih hribi zanimajo. So pa dejavnosti **PZS** tudi pomembna vsebina."

Nekajkrat ste se že dotaknili usode medijev, predvsem tiskanih. S katerimi izzivi se srečujete?

"Izziv je elektronski del, vprašanje, koliko časa bo **Planinski vestnik** še tiskani medij. Do konca mojega urednikovanja gotovo, naprej pa je že vprašanje. Izziv je tudi, da nam uspe slediti vsemu, kar se dogaja. V uredništvu nas je devet, dogodkov pa je ogromno, od **alpinizma** do kulturnih dogodkov, srečanj, odkrivanja novih območij po celem svetu, pri nas, ljudi, ki so primerni za intervjuje ... Največji izziv je torej, kako vso to bogato dejavnost, ki se dogaja v posredni in neposredni povezavi s hribi, predstaviti na novinarsko zanimiv način. Izziv je vedno tudi sodelovanje z izdajateljem, mi smo vsi zunanji izvajalci in včasih prihaja do nesoglasij, ki jih sicer kar uspešno rešujemo, prav tako je izziv delovanje uredništva. Staramo se, pomlajevanje pa je problem. Izzivov je torej cel kup."

Pravite, da **Planinski vestnik** najbrž ne bo vedno izhajal na papirju ... Bi zdaj preživel samo v digitalni obliki?

"Ne bi. Tudi srednja generacija, 40-, 50-letniki, nam dajo vedeti, da hočejo tiskano revijo. Sicer pogledajo tudi elektronsko, ampak ni govora, da tiskane revije ne bi bilo."

O čem pa ljudje najraje berejo?

"Glede na dosedanje ankete, ki smo jih izvedli, najraje berejo reportaže s hribov, naših in tujih, in pogovore s sogovorniki, ki imajo kaj povedati. Vzgojno-izobraževalne zadeve so tudi cenjene, dejavnosti planinske organizacije pa najraje berejo člani. **PZS** občansko izvede svoje ankete in je **Planinski vestnik** vedno pri vrhu najbolj cenjenih dejavnosti, kar nas zelo veseli."

Planinski vestnik ni vaša edina okupacija. Kdor je kdaj vzel v roke kakšno planinsko literaturo, je zagotovo natelet na vas, bodisi kot avtorja, soavtorja, urednika, od leta 2017 tudi vodite **Planinsko založbo**. Kaj je njeno poslanstvo?

"Poslanstvo založbe je podobno kot pri reviji, rezultat je pa drugačen. Pri reviji vsak mesec prinašamo aktualne vsebine, pri založbi pa imamo tri glavne zbirke oziroma smeri. Eno so vodniki, vodniška literatura, kjer sledimo sodobnim trendom po Evropi in svetu, kjer ne izdajajo več enciklopedičnih vodnikov, ampak izbirne. Tako redno obnavljamo vodnike, vsako leto pride na tržišče novo območje, posodabljam in zamenjujemo stare vodnike. Drugo so priročniki za varno hojo, v zadnjem obdobju so izšli Osnove planinstva, Turno smu-

čanje, Osnove plezanja, pripravljamo priročnik za starše za hojo v hribe z otroki, turni kolesarski priročnik in priročnik o smučanju v gorah. Pri priročnikih je ciljna publika širša javnost. Tretji steber je beletristika, leposlovje, kjer predstavljamo hribovske zgodbe avtorjev. Poseben segment so publikacije za programe **PZS**, za naše strokovne kadre, na primer vodnike. Planinska organizacija ima veliko znanja, ki ga želimo posredovati ne le svojim članom, pač pa širši javnosti, od informacij o območjih do vzgoje, čim bolj varnega obiskovanja hribov, tistega, kar sicer ni najboljšje za prodajo, ampak kar osebno najvišje cenim, glede na to, kaj daje - planinska beletristika, planinsko leposlovje. Hribi niso le športno-rekreacijski prostor, pač pa so tudi kulturni prostor za bogatenje, za duhovno razsvetljenje oziroma kakorkoli temu rečemo. Vse tisto, kar človek, ki zna to povedati, doživi v hribih, skušamo posredovati bralcem. Leposlovje da najbolj misliti, ko bereš te knjige, postaneš sam boljši človek in mislim, da je to nekaj najlepšega, kar ti hribi lahko dajo."

Napisali ste kar nekaj vodnikov, najbolj priljubljena so menda **Brezpotja**, ki so že četrto stoletja uspešnica. Radi vabite ljudi na manj znane poti v gorah?

"V 90-ih letih sem v desetih letih spoznal večino slovenskih brezpotij. Ta so me najbolj pritegnila. Sem sicer tudi **alpinist**, ampak nikoli me stene niso toliko potegnile, kot so me brezpotja. Zdijo se mi širši pojem, medtem ko je **alpinizem** zelo ozko, tehnično gledano gibanje, ki pa je nujno tudi za brezpotja, brezpotja so neomadeževan gorski svet, kjer se kot obiskovalec dobesedno izkažeš, ali si za hribe ali nisi, ali si tehnično sposoben, ali se boš znašel v različnih okoliščinah. Jaz v brezpotjih neizmerno uživam in to je bila nadgradnja planinstva, ko sem prej leta in leta hodil le po markiranih poteh. Ko sem enkrat z markirane poti stopil na brezpotje, se mi je odprl čisto nov svet. S tem vodnikom sem hotel ljudem dati tisto, kar sem sam doživel. Čeprav je bilo tudi nekaj negativnih odzivov, češ, vse stezice bodo zdaj prehodili. Do zaraščenih planin so vodile tudi opuščene poti. Po moji knjigi so ljudje začeli ponovno hoditi po njih, s čimer pa ni nič narobe. Mi imamo še vedno toliko hribov, da zaradi tega, če ljudje kdaj hodijo izven poti, hribi ne bodo prav nič ogroženi. Letos bo izšel moj deseti vodnik in mislim, da bo to zadnji."

Danes v hribe zahajajo tudi ljudje, ki mogoče ne razumejo zakonitosti gora, ker je moderno iti v hribe zgolj za fotografijo na družbenih omrežjih. Imate kdaj pomislek, da jim pokažete brezpotja, ko marsikdo ne zna oceniti, ali so zanj sploh primerna, zahtevajo pa precej znanja?

"Res je, da za brezpotje potrebuješ veliko znanja. Vodnik izhaja že 25 let in težavnost poti je bila v začetku nizka, z vsako prenovo pa težavnost dvignem, ker so tudi potrebe take. Ljudje pričakujejo vedno nekaj novega, težjega. Eno je splet in razne spletne informacije, o tistem ne govorim, tam se dogaja marsikaj. Knjiga pa je sistematična, objektivna, v vodniku je 70 tur in točno veš, kakšna je težavnost, kaj je najlažje, kaj najtežje. Imaš tudi ogromno opozoril v uvodnem delu pa tudi v opisih. Če nisi sposoben opraviti ture sam, imaš na voljo gorske in planinske vodnike, mislim ljudi, ne le knjige. Vsaka tura ima opisano zahtevnost v besedah, v znakih, v opisu je težavnost, so opozorila. Če prebiraš knjigo in si objektivni, če poznaš sebe, potem ne bo težav. Vendar ljudje pogosto precenjujejo svoje sposobnosti, posebno v povezavi s tem, kar preberejo na forumih, kjer ljudje pišejo vse mogoče, da tam ni nič posebnega, potem pa so težave."

Kar vidite kot gorski reševalec. Sodelovali ste tudi pri najbrž najtežji akciji konec lanskega leta, ko ste reševali madžarska planinca. Katero reševanje pa vam je ostalo najbolj v spominu?

"Res je, sodeloval sem pri reševanju Madžarov. Zame je bilo najtežje prvo reševanje, ko sem prišel v Društvo Gorska reševalna služba Kamnik. Decembra leta 2003 smo celo noč reševali na Grintovcu. Ponoči je zapadlo 40 centimetrov snega, plazovi so leteli vse okoli nas, a smo zgolj po sreči do jutra z vrha pripeljali dva **alpinista** v dolino. To je bila zame najbolj nevarna akcija do zdaj. V sedanjem času v takih razmerah morda ne bi šli gor glede na oceno tveganja, ampak bi počakali na izboljšanje razmer. Takrat smo pač šli. V najlepšem spominu pa mi ostanejo akcije, ko smo pripeljali žive, četudi ponesrečene v zdravniško oskrbo. To so tako čudoviti občutki, da nekomu pomagaš, da ga lahko rešiš. Lahko bi preživel, lahko ne bi, tega ne veš, ampak da ga pripelješ v dolino po celonočnem reševanju, se kot reševalec počutiš izpolnjenega. V svetu, ki ga tehnično obvladaš. Takih primerov je bilo kar precej. V spominu imam tudi vsako nesrečo, v kateri ponesrečeni ni preživel, te ne pozabiš nobene, še

vedno imam kdaj kakšen preblisk. Na zadnje sem imel leta 2019 ponoči tak primer. Ampak pretehtajo vedno ti momenti, ko koga rešimo.

So izstopajoče akcije. Leta 2012 smo celo noč reševali izgubljenega fanta. Starša sta čakala v dolini, hčerka se jima je deset let pred tem prav tako ubila v hribih in sina ni bilo nazaj s ture. Iskali smo ga vso noč, našli zgolj po slučaju, ko sta se zavohala dva psa, res je bil fant ves polomljen in je bil pozneje dva meseca po bolnišnicah, pa še naš reševalec se je na tej akciji ponesrečil. Ampak bilo je res čustveno, ko smo srečnima staršema zjutraj fanta na nosilih pripeljali v dolino.

Reševanja so tudi navdih za vaše leposlovno udejstvovanje.

"Ja, prva knjiga Čez rob je reševalska, mogoče bo kdaj še kakšna."

Marsikdo se ob številu in tudi naravi nesreč zgraža, da bi morali njihovo število zmanjšati s tem, da bi reševanje zaračunali. Kaj menite vi?

"Nisem ravno tisti, ki bi moral na to odgovoriti. V nekaterih tujih državah je drugače, pri nas je tako, kot je. Osebnostno mislim, da lahko tako ostane, s kakšnimi izjemami, ki so tudi že do zdaj bile. Se je že parkrat zgodilo, da je prišel račun za res hudo malomarnost. Drugače pa nimam pomislekov glede tega. Mi smo reševalci, nismo sodniki, mi rešujemo, pomagamo, tako kot na primer gasilci, in to je to. Nimamo pravice soditi, le izjemoma komu rečemo: 'Za višino 2500 metrov na vrhu Skute bi bili bolj varni boljši čevlji.' Tudi kadar hodim po hribih, včasih komu kaj povem. Večinoma ljudje dobro odreagirajo, včasih pa tudi ne, v slogu, 'kaj te briga, kaj se vtikaš!'"

Včasih je veljalo, da smo hodili slabo opremljeni v hribe, potem, da tujci

pridejo slabo opremljeni, zadnje čase, da imamo predobro opremo, a je ne znamo uporabljati. Kakšno je trenutno stanje?

"Ti, ki redno hodijo v gore, so dobro opremljeni. Korona je stvari postavila totalno na glavo, ogromno je v hribih ljudi, ki se ne znajo niti obnašati. Prej ni bilo nobenih smeti, zdaj so spet, ker jih mečejo ti, ki niso navajeni hribov. Veliko je tudi tujcev. Del krivde je verjetno na strani turističnih birojev, kjer niso izvežbani za dajanje informacij o gorah, pa tudi neustrezne aplikacije na telefonu, vrisane poti na Google zemljevidu, ki jih v resnici ni. Naše hribe radi podcenjujejo, mislijo, saj je le dvatisočak, to ni štiritisočak, to vse skupaj ni nič posebnega. A tudi pri nas imaš stene, izpostavljene poti. Ljudje so tudi preveč drzni. Rešujemo ljudi iz celega sveta, iz Francije, Indije ... Obisk gora je verjetno povezan s tem, da je Slovenija turistično vedno bolj oblegana in to se je preneslo tudi v hribe. Če ne bi bilo korone in povečanega turističnega obiska, bi bilo verjetno drugače."

Te dni je bilo veliko razprav in pozornosti ob izjavi dveh žensk, da je največ psihopatov med gorskimi reševalci. Gorska reševalna služba se je že odzvala. Kako pa ste se gorski reševalci počutili ob tem? Javnost dobro pozna vaše delo?

"Možno, da niti ne, saj smo ozek segment družbene dejavnosti. O nas se govori le takrat, kadar je kaj medijsko izpostavljeno, in pa dvakrat na leto, ko je tiskovna konferenca. Ker javnost ne pozna našega delovanja, ne morejo poznati naših karakterjev. Mi smo ravno tako ljudje kot vsi, tudi z napakami. Vendar mislim, da je pri vsakem gorskem reševalcu najmočnejši razlog, da se je pridružil GRS, to, da pozna hribe

in bi rad pomagal ljudem v stiski. Tukaj ni nobene druge filozofije. Seveda so osebne lastnosti različne, ampak vsi imamo isti cilj. Mi delamo tudi na tem, da ne le tehnično obvladujemo situacije, pač pa, da znamo tudi k človeku pristopiti in ga pomiriti. Stresna situacija lahko vpliva na nas različno. Lani je bila pri nas najbolj izstopajoča akcija, ko se je ponesrečil naš reševalec pripravnik, na katerega je priletel kamen. To je povzročilo med našimi reševalci, že izkušenimi, kar precejšen stres. Ampak to potem skupaj predelamo. Glede na vso zgodovino, glede na vse reševalce, ki so reševali v več kot sto letih, - zveza deluje od 1912 -, glede na vsa reševanja, ki so jih tisoči opravili nesebično in na klasičen način - na roke in v nemogočih razmerah, je po mojem mnenju izjava, ki jo omenjate, najmanj nespoštljiva."

Ali vas kot sociologa skrbi, kam oziroma v kaj se razvija naša družba? Kako jo vidite z najvišjih vrhov?

"Meni je bilo včasih, ko je bilo vse bolj skromno, bistveno bolj všeč. Družba pač gre v neko čudno smer. Ravno gorski reševalci, gasilci in vsi tisti, ki delamo na področju humanitarnih dejavnosti, verjetno delamo v smeri izboljšanja sveta. Prej ali slej bo moralo priti do nekega preloma, kjer bomo ljudje spet postali boljši eden do drugega. To, kar mene izpolnjuje, ko nekomu pomagam, bi izpolnilo vsakega. Ampak enostavno je šel svet v drugo smer in to je potegnilo kot val in ljudje so na sočutje pozabili. Zdaj jih vleče vse drugo, moč, denar, bogastvo ... Če greš v hribe, se znajdeš v skromnih razmerah in si ne moreš vedno privoščiti ravno vsega, kar bi si v dolini. Lahko bi rekel, da gore izboljšajo našo človečnost. Čim več torej v hribe in bodite boljši ljudje."

**Če greš v hribe, se
znajdeš v skromnih
razmerah in si ne moreš
vedno privoščiti vsega,
kar bi si v dolini**

**V najlepšem spominu
mi ostanejo akcije, ko
smo pripeljali žive,
četudi ponesrečene v
zdravniško oskrbo**

Od ena do pet

- 1. Nedavno ste napisali knjigo **Mojstranške veverice**. Zakaj ste jih izbrali?**

"Teh šest **alpinistov**, gorskih reševalcev je približno 15 let premikalo meje **alpinizma** pri nas. V 60-ih, 70-ih letih je bilo pri nas veliko dobrih **alpinistov**, ampak oni so močno izstopali, vsi so spoštljivo govorili o njih. Celo življenje so bili aktivni državljani, reševalci, delovali vzgojno, organizirali dogodke, pisali, predavali po celi Sloveniji. Vse o njih je bilo razdrobljeno, zdaj pa je lepo zbrano v eni knjigi. Če bi bil o njih še film, pa bi bilo sploh v redu."
- 2. Kam peljete koga, ki mu skušate pokazati najlepše hribe, kar jih premore Slovenija?**

"Najraje v Trento. To so hribi z dušo, tam imaš popoln mir, čudovito naravo. Recimo Pelci. Ni treba, da greš prav na visoke vrhove, lahko greš le po planinah. Pa Loška stena. V Kamniško-Savinjskih Alpah imam najraje Kočno, ta je krasna."
- 3. Eden od vam ljubih koticov so Karnijske Alpe, napisali ste tudi vodnik. Najlepše gore?**

"No, naši hribi so ravno tako lepi. Karnijci so zelo obsežni in rad imam nove izzive. Ko sem v celoti spoznal naše hribe, sem izzive prenesel na Vzhodne Alpe. V teh so od dvanajstih gorovij, kolikor sem jih opisal v knjigi Alpe brez meja, Karnijci dokaj obsežno območje. Podobni so našim Julijskim Alpam in sem jih moral raziskati. Ta teden je italijanska založba Versante Sud s **PZS** podpisala pogodbo, da bodo vodnik Karnijske Alpe prevedli v italijanščino in nemščino. To je nedvomno velik uspeh za našo založbo."
- 4. Najljubša dogodivščina v hribih?**

"Ko sem bil star deset let, smo šli z družino na Triglav. Mene so čevlji preveč žulili, zato sem se tik pod vrhom obrnil. Sicer je šel oče nekaj časa z mano, a sem rekel, da bom zmogel sam. Ko sem prišel iz stene, je bila že tema in se luč na koči ni več videla, pa nisem vedel, kam moram. Namesto da bi šel proti Kredarici, sem zavil levo na Triglavski ledenik. Hodil sem in hodil, kočice pa ni bilo od nikoder. Ko sem bil že dovolj daleč, se je le pokazala luč, a čisto na drugem koncu. Ko sem le pritaval nazaj tja, so vsi že prišli s Triglava in vladala je panika, kje sem. Drugim je bilo precej stresno, meni pa niti ne, le zelo utrujen sem bil."
- 5. Vsako jutro meditirate. Je meditacija podobna hoji v hribe?**

"V hribih je, ko si sam s sabo, tudi svojevrstna meditacija. Meni meditacija pomeni soočanje s samim sabo, tako odkrivam svojo notranjost, ki je ravno tako bogata, kot je zunanost, kot so hribi, če ni še bolj ... Zame je to način sproščanja pa še marsikaj drugega. Z meditacijo se lahko neke stvari odprejo. Hribi pa ti tudi dajo vedeti, da nisi center, pač pa le kolešček v vesolju."

"Mi smo reševalci, nismo sodniki, mi rešujemo, pomagamo, tako kot na primer gasilci, in to je to." Foto: Vladimir Habjan/
Gorska Respevalna Sluzba Kamnik

"Korona je stvari postavila totalno na glavo, ogromno je v hribih ljudi, ki se ne znajo niti obnašati. Prej ni bilo nobenih smeti, zdaj so spet, ker jih mečejo ti, ki niso navajeni hribov." Foto: Robert Balen

"Sem tudi alpinist, ampak nikoli me stene niso toliko potegnile kot so me brezpotja."
Foto: Robert Balen